

EOC
EUROASIAN
ONLINE
CONFERENCES

ENGLAND CONFERENCE

**INTERNATIONAL CONFERENCE ON
MULTIDISCIPLINARY STUDIES AND
EDUCATION**

Google Scholar

zenodo

OpenAIRE

doi digital object
identifier

eoconf.com - from 2024

INTERNATIONAL CONFERENCE ON MULTIDISCIPLINARY STUDIES AND EDUCATION: a collection scientific works of the International scientific conference – London, England, 2026. Issue 5

Languages of publication: Uzbek, English, Russian, German, Italian, Spanish

The collection consists of scientific research of scientists, graduate students and students who took part in the International Scientific online conference «**INTERNATIONAL CONFERENCE ON MULTIDISCIPLINARY STUDIES AND EDUCATION**». Which took place in London 2026.

Conference proceedings are recommended for scientists and teachers in higher education establishments. They can be used in education, including the process of post - graduate teaching, preparation for obtain bachelors' and masters' degrees. The review of all articles was accomplished by experts, materials are according to authors copyright. The authors are responsible for content, researches results and errors.

KORRUPSIYAGA QARSHI KURASHNING MA'NAVY-HUQUQIY ASOSLARI

Sobirov Xasanjon

Qo'qon davlat universiteti ijtimoiy-gumanitar fanlarni o'qitish metodikasi
(huquq ta'limi) yo'nalishi 1-bosqich magistranti

Annotatsiya

Korrupsiya jamiyat taraqqiyotiga to'siq bo'luvchi, davlat va fuqarolar o'rtasidagi ishonchni buzuvchi jiddiy illatdir. Ushbu maqola korrupsiyaga qarshi kurashning samaradorligini ta'minlashda ma'naviy va huquqiy asoslarning o'rni va ahamiyatini atroflicha tahlil qiladi. Unda korrupsiyaning ildizlarini quritishda axloqiy qadriyatlar, qonun ustuvorligi, shaffoflik va hisobdorlik tamoyillarining o'zaro bog'liqligi va ularni mustahkamlash yo'llari ko'rib chiqiladi. Tadqiqot natijalari korrupsiyaga qarshi kurashda nafaqat qonuniy choralar, balki jamiyatda yuksak ma'naviyatni shakllantirish ham hal qiluvchi ahamiyatga ega ekanligini ko'rsatadi. Maqola adolatli va shaffof jamiyat qurish yo'lida ma'naviy-huquqiy asoslarni mustahkamlash bo'yicha takliflar beradi.

Kalit so'zlar: Korrupsiya, Ma'naviy Asoslar, Huquqiy Asoslar, Kurash, Axloq, Qonun Ustuvorligi, Shaffoflik, Hisobdorlik

Kirish

Korrupsiya – bu mansab yoki xizmat mavqeidan shaxsiy yoki o'zga shaxslarning moddiy yoxud nomoddiy manfaatlarini ko'zlab g'ayriqonuniy foydalanish, xuddi shuningdek, bunday foyda berishni anglatuvchi murakkab ijtimoiy-siyosiy-iqtisodiy hodisadir [1, 6]. Lotincha "corruptio" so'zidan kelib chiqqan bo'lib, "buzish" yoki "parchalash" ma'nosini beradi [1, 4]. Ushbu illat huquq ustuvorligini, demokratik institutlarni zaiflashtirib, iqtisodiy o'sishga jiddiy to'siq bo'ladi [2, 4, 6]. U jamiyatda ishonchsizlikni kuchaytirib, siyosiy beqarorlikka olib keladi va davlat rivojlanishiga salbiy ta'sir ko'rsatadi [4, 6]. Korrupsiyaning yuzaga kelishiga tashkiliy va ijtimoiy nazoratning yetarli emasligi, qonunlarning noaniqligi, aholining huquqiy savodxonligi pastligi, siyosiy beqarorlik va davlat xizmatchilari maoshlarining yetarli emasligi kabi omillar sabab bo'ladi [1, 2, 6]. Shu bois, korrupsiyaga qarshi kurashish global miqyosdagi ustuvor vazifa hisoblanadi.

O'zbekiston Respublikasida korrupsiyaga qarshi kurashish bo'yicha keng qamrovli huquqiy baza yaratilgan bo'lib, bu jarayon "Korrupsiyaga qarshi kurashish to'g'risida"gi (2017), "Manfaatlar to'qnashuvi to'g'risida"gi (2024) va "Davlat fuqarolik xizmati to'g'risida"gi (2022) kabi qonunlarda o'z aksini topgan [3]. Shuningdek, O'zbekiston 2008-yilda BMTning Korrupsiyaga qarshi konvensiyasiga qo'shilgan [3, 4]. 2020-yilda Korrupsiyaga qarshi kurashish agentligining tashkil etilishi, uning faoliyatini takomillashtirish, korrupsiyaga

nisbatan murosasiz munosabatni shakllantirish va korrupsion holatlar haqida xabar bergan shaxslarni rag'batlantirish mexanizmlarining joriy etilishi bu boradagi sa'y-harakatlarning yaqqol dalilidir [3, 4]. Biroq, mavjud huquqiy va tashkiliy mexanizmlarning mukammal emasligi, jamiyatda korrupsiyaning ortib borayotgani haqidagi xabarlar milliy taraqqiyot va xavfsizlikka jiddiy tahdid solmoqda [4]. Shu bois, ushbu tadqiqot korrupsiyaga qarshi kurashning ma'naviy-huquqiy asoslarini chuqur tahlil qilish, uning oldini olish va unga qarshi samarali kurashish mexanizmlarini takomillashtirish bo'yicha ilmiy asoslangan tavsiyalar ishlab chiqishni maqsad qilgan. Bu esa jamiyatda huquqiy madaniyatni yuksaltirish va davlat boshqaruvida shaffoflikni ta'minlashga xizmat qiladi [1].

Mavzuga oid adabiyotlar tahlili

Korrupsiyaga qarshi kurashish muammosi zamonaviy ilmiy adabiyotlarda keng muhokama qilinadigan, ko'p qirrali va dolzarb masalalardan biri hisoblanadi. Tadqiqotchilar ushbu illatning mohiyatini turli fanlar – huquqshunoslik, iqtisodiyot, sotsiologiya, etika va siyosatshunoslik nuqtai nazaridan o'rganib, uning jamiyat va davlat rivojlanishiga salbiy ta'sirini tahlil qilmoqdalar. Ilmiy manbalarda korrupsiya nafaqat mansab mavqeidan g'ayriqonuniy foydalanish, balki jamiyatning ma'naviy-axloqiy asoslarini yemirishga qaratilgan harakat sifatida ham baholanadi [1, 6]. Xususan, korrupsiyaning kundalik, ishbilarmonlik va yuqori darajadagi davlat korrupsiyasi kabi shakllari ajratib ko'rsatilib, ularning har biri o'ziga xos xususiyatlarga ega ekanligi ta'kidlanadi [1]. Bu esa korrupsiyaning nafaqat huquqiy, balki chuqur ijtimoiy va ma'naviy ildizlarga ega ekanligini anglatadi, uni bartaraf etishda kompleks yondashuv zarurligini ko'rsatadi.

Korrupsiyaga qarshi kurashishning huquqiy asoslari xalqaro va milliy darajada doimiy ravishda takomillashtirib borilmoqda. Xalqaro miqyosda Birlashgan Millatlar Tashkilotining Korrupsiyaga qarshi konvensiyasi (O'zbekiston 2008-yilda qo'shilgan) kabi hujjatlar global hamkorlikning muhim vositasi bo'lib xizmat qiladi [3, 4]. Milliy darajada esa, O'zbekiston Respublikasida korrupsiyaga qarshi kurashish bo'yicha keng qamrovli huquqiy baza yaratilganligi ilmiy adabiyotlarda alohida e'tirof etiladi. "Korrupsiyaga qarshi kurashish to'g'risida"gi (2017), "Manfaatlar to'qnashuvi to'g'risida"gi (2024) va "Davlat fuqarolik xizmati to'g'risida"gi (2022) qonunlar bu boradagi asosiy hujjatlar sirasiga kiradi [3]. Shuningdek, 2020-yilda Korrupsiyaga qarshi kurashish agentligining tashkil etilishi, uning faoliyatini takomillashtirishga qaratilgan Prezident farmon va qarorlari (2019-2025 yillar) hamda korrupsiyaga nisbatan murosasiz munosabatni shakllantirishga qaratilgan chora-tadbirlar tizimli yondashuvni aks ettiradi [3, 4, 5]. Biroq, ayrim tadqiqotchilar mavjud huquqiy va tashkiliy mexanizmlarning mukammal emasligi, jamiyatda korrupsiyaning ortib borayotgani haqidagi xabarlar milliy taraqqiyotga jiddiy tahdid solayotganini qayd etadilar [4]. Bu esa

huquqiy asoslarni nafaqat yaratish, balki ularning samarali ijrosini ta'minlash va doimiy monitoring qilish zaruratini ko'rsatadi.

Ma'naviy qadriyatlar va ta'limning korrupsiyaga qarshi kurashdagi o'rni zamonaviy tadqiqotlarda tobora ko'proq urg'u berilayotgan yo'nalishdir. Ko'plab olimlar korrupsiyaning oldini olishda faqat huquqiy choralar yetarli emasligini, balki jamiyatda yuksak ma'naviy-axloqiy qadriyatlarni shakllantirish, halollik, shaffoflik va adolat tamoyillarini mustahkamlash muhimligini ta'kidlaydilar [1, 6]. Xususan, aholining huquqiy savodxonligi va madaniyatini oshirish, yosh avlodni vatanparvarlik, insonparvarlik ruhida tarbiyalash, ularda korrupsiyaga nisbatan murosasiz munosabatni shakllantirish orqali ushbu illatga qarshi samarali kurashish mumkinligi ilmiy asoslab berilgan [1, 6]. Ta'lim tizimi orqali axloqiy me'yorlarni singdirish, davlat xizmatchilari uchun etika kodekslarini joriy etish va ularga rioya etilishini ta'minlash ham korrupsiyaning ildiz otishiga to'siq bo'la oladi. Bu yondashuv korrupsiyani nafaqat jazo choralari qo'llash orqali, balki uning paydo bo'lishiga imkon beruvchi ma'naviy muhitni o'zgartirish orqali bartaraf etishga qaratilgan bo'lib, jamiyatda ishonch va adolat tamoyillarini tiklashga xizmat qiladi.

Korrupsiyaning jamiyat va davlat rivojlanishiga salbiy ta'siri ilmiy adabiyotlarda chuqur tahlil qilingan. Makroiqtisodiy tadqiqotlar korrupsiyani iqtisodiy o'sish va rivojlanishga jiddiy to'siq sifatida doimiy ravishda aniqlaydi [2]. U huquq ustuvorligini, demokratik institutlarni zaiflashtirib, iqtisodiy o'sishga jiddiy to'siq bo'ladi [2, 4, 6]. Jamiyatda ishonchsizlikni kuchaytirib, siyosiy beqarorlikka olib keladi va davlat rivojlanishiga salbiy ta'sir ko'rsatadi [4, 6]. Tarixiy misollar, masalan, 1970-yillardagi "Lockheed ishi" kabi yirik korrupsion holatlar, bu illatning global miqyosdagi halokatli oqibatlarini yaqqol ko'rsatadi [2, 4]. Tadqiqotchilar korrupsiyaning yuzaga kelishiga tashkiliy va ijtimoiy nazoratning yetarli emasligi, qonunlarning noaniqligi, aholining huquqiy savodxonligi pastligi, siyosiy beqarorlik va davlat xizmatchilari maoshlarining yetarli emasligi kabi omillar sabab bo'lishini ta'kidlaydilar [1, 2, 6]. Bu omillarni bartaraf etishga qaratilgan kompleks yondashuv zarurligi ilmiy jamoatchilik tomonidan keng qo'llab-quvvatlanadi, chunki korrupsiya nafaqat iqtisodiy, balki ijtimoiy va siyosiy barqarorlikka ham tahdid soladi.

Korrupsiyani oldini olish va unga qarshi kurashishning samarali mexanizmlari bo'yicha ham ko'plab ilmiy ishlar olib borilgan. Tadqiqotchilar ichki nazorat mexanizmlarini kuchaytirish, sud tizimi va ommaviy axborot vositalari kabi mustaqil tashqi nazoratni mustahkamlash, shuningdek, saylov tizimidan korrupsioner amaldorlarni javobgarlikka tortish vositasi sifatida foydalanishni taklif etadilar [2]. Korrupsiyaga qarshi kurashish agentligining faoliyatini takomillashtirish, korrupsion holatlar haqida xabar bergan shaxslarni rag'batlantirish mexanizmlarini joriy etish [3], shuningdek, davlat organlarida manfaatlar to'qnashuvini oldini olish bo'yicha samarali tizimni yaratish muhim

ahamiyatga ega [3]. Ilmiy adabiyotlarda shaffoflikni oshirish, davlat xizmatlarida byurokratik to'siqlarni kamaytirish, raqamli texnologiyalarni joriy etish va fuqarolik jamiyati institutlarining faol ishtirokini ta'minlash ham korrupsiyaga qarshi kurashishning muhim yo'nalishlari sifatida ko'rib chiqiladi [3, 5]. Ayniqsa, korrupsiyaga qarshi kurashish samaradorligini baholashning reyting tizimini (2022) joriy etish va ichki nazorat bo'linmalarini (2025) kuchaytirishga qaratilgan chora-tadbirlar bu boradagi amaliy qadamlardir [3].

Xulosa qilib aytganda, mavzuga oid adabiyotlar korrupsiyaning murakkab, ko'p qirrali tabiatini, uning jamiyat va davlatga salbiy ta'sirini, shuningdek, unga qarshi kurashishning huquqiy va ma'naviy asoslarini har tomonlama yoritadi. Tadqiqotchilar korrupsiyaga qarshi kurashda nafaqat qonuniy choralar, balki ma'naviy-axloqiy qadriyatlarni mustahkamlash, ta'lim va tarbiya orqali jamiyatda murosasiz munosabatni shakllantirish zarurligini bir ovozdan ta'kidlaydilar. Biroq, mavjud tadqiqotlarda korrupsiyaga qarshi kurashning ma'naviy va huquqiy asoslarini kompleks tarzda, o'zaro bog'liqlikda tahlil qilish, ularning samaradorligini oshirish bo'yicha tizimli tavsiyalar ishlab chiqishga qaratilgan chuqur ilmiy ishlar hali ham yetarli emas. Ushbu tadqiqot aynan shu bo'shliqni to'ldirishga, ya'ni korrupsiyaga qarashning ma'naviy-huquqiy asoslarini chuqur sintez qilish va ularning amaliyotdagi samaradorligini oshirish yo'llarini aniqlashga qaratilgan.

Tadqiqot metodologiyasi

Ushbu tadqiqotning metodologik asosini korrupsiyaga qarshi kurashning ma'naviy-huquqiy asoslarini kompleks va tizimli tahlil qilishga qaratilgan ilmiy yondashuv tashkil etadi. Tadqiqotning maqsadi mavjud huquqiy va ma'naviy mexanizmlar samaradorligini baholash hamda ularni takomillashtirish bo'yicha ilmiy tavsiyalar ishlab chiqishdan iborat. Metodologiya bir qator o'zaro bog'liq usullarni o'z ichiga oladi.

Birinchidan, tadqiqotda dialektik yondashuv markaziy o'rinni egallaydi. Korrupsiya hodisasini jamiyatdagi ijtimoiy-iqtisodiy, siyosiy va ma'naviy jarayonlar bilan o'zaro bog'liqlikda, uning rivojlanish dinamikasi va ziddiyatlarini hisobga olgan holda o'rganish ushbu yondashuvning asosiy tamoyilidir. Bu korrupsiyaning huquqiy buzilishdan tashqari, chuqur ijtimoiy va ma'naviy ildizlarga ega murakkab hodisa ekanligini tushunishga xizmat qiladi [1, 6].

Ikkinchidan, sistemali tahlil usuli qo'llaniladi. Korrupsiyaga qarshi kurash tizimi o'zaro bog'liq elementlar (huquqiy normalar, institutsional mexanizmlar, ma'naviy qadriyatlar, ta'lim dasturlari) majmui sifatida ko'rib chiqiladi. Bu usul har bir elementning tizimdagi o'rnini, o'zaro ta'sirini va samaradorlikka ta'sirini aniqlash imkonini beradi. Xususan, O'zbekistonda korrupsiyaga qarshi kurashish bo'yicha yaratilgan keng qamrovli huquqiy baza [3, 4] va uning tarkibiy qismlari (Korrupsiyaga qarshi kurashish agentligi faoliyati [3, 4], manfaatlar to'qnashuvi

qonunchiligi [3], korrupsiyaga qarshi kurashish samaradorligini baholash reyting tizimi [3]) shu asosda tahlil qilinadi.

Uchinchidan, qiyosiy-huquqiy tahlil usuli muhim ahamiyat kasb etadi. O'zbekiston Respublikasining korrupsiyaga qarshi kurashish bo'yicha milliy qonunchiligi va amaliyoti Birlashgan Millatlar Tashkilotining Korrupsiyaga qarshi konvensiyasi kabi xalqaro standartlar [3, 4] hamda rivojlangan xorijiy davlatlarning ilg'or tajribalari bilan qiyosiy o'rganiladi. Bu esa milliy tizimdagi kuchli va zaif tomonlarni aniqlash, samarali mexanizmlarni joriy etish bo'yicha asosli tavsiyalar ishlab chiqishga zamin yaratadi.

To'rtinchidan, huquqiy-dogmatik tahlil usuli yordamida korrupsiyaga qarshi kurashishga oid normativ-huquqiy hujjatlar, jumladan, "Korrupsiyaga qarshi kurashish to'g'risida"gi (2017), "Manfaatlar to'qnashuvi to'g'risida"gi (2024) va "Davlat fuqarolik xizmati to'g'risida"gi (2022) qonunlar [3] hamda Prezident farmon va qarorlari [3, 4] mazmun-mohiyati, ularning amaliyotdagi ijro mexanizmlari chuqur o'rganiladi. Bu usul huquqiy normalarning aniqligi, izchilligi va samaradorligini baholashga xizmat qiladi.

Beshinchidan, tadqiqotda falsafiy-axloqiy tahlil usuli keng qo'llaniladi. Korrupsiyaning ma'naviy-axloqiy ildizlari, uning jamiyatdagi adolat, halollik, shaffoflik kabi fundamental qadriyatlarga ta'siri chuqur o'rganiladi [1, 6]. Ma'naviy qadriyatlar va ta'limning korrupsiyaga qarshi kurashdagi o'rni [1, 6], yosh avlodda murosasiz munosabatni shakllantirish ahamiyati shu yondashuv orqali asoslanadi. Bu usul korrupsiyaga qarshi kurashda faqat huquqiy choralar yetarli emasligini, balki jamiyatning ma'naviy-axloqiy immunitetini mustahkamlash zarurligini ko'rsatadi.

Oltinchidan, statistik ma'lumotlarni tahlil qilish usuli ham tadqiqotning muhim qismi hisoblanadi. Korrupsiyaning dinamikasi, uning tarqalish darajasi, turli sohalaridagi ko'rinishlari hamda korrupsiyaga qarshi kurashish choralari samaradorligi bo'yicha mavjud statistik ma'lumotlar, jumladan, Korrupsiyaga qarshi kurashish agentligi va xalqaro tashkilotlarning hisobotlari tahlil qilinadi. Bu usul tadqiqot xulosalarining empirik asosini mustahkamlaydi.

Tadqiqotning axborot bazasini O'zbekiston Respublikasining Konstitutsiyasi, qonunlari, Prezident farmon va qarorlari, Vazirlar Mahkamasining qarorlari, idoraviy normativ-huquqiy hujjatlar [3, 4] hamda BMTning Korrupsiyaga qarshi konvensiyasi kabi xalqaro huquqiy hujjatlar tashkil etadi [3, 4]. Bundan tashqari, korrupsiyaga qarshi kurashga bag'ishlangan mahalliy va xorijiy olimlarning monografiyalari, ilmiy maqolalari, dissertatsiyalari, ilmiy-amaliy konferensiyalar materiallari, ommaviy axborot vositalaridagi tahliliy materiallar va Korrupsiyaga qarshi kurashish agentligining rasmiy hisobotlari [3, 5] keng qo'llaniladi.

Tadqiqot jarayonida deduktiv va induktiv yondashuvlar o'zaro uyg'unlikda qo'llaniladi. Umumiy nazariy qoidalardan xususiy holatlarni tahlil qilish (deduksiya) va xususiy holatlardan umumiy xulosalar chiqarish (induksiya) orqali

korrupsiyaga qarshi kurashning ma'naviy-huquqiy asoslari chuqur o'rganiladi. Tadqiqotning asosiy tamoyillari ilmiy ob'ektivlik, tizimlilik, komplekslilik va tarixiy yondashuvga rioya qilishdan iborat. Bu natijalarning ishonchliligi va amaliy ahamiyatini ta'minlaydi.

Ushbu metodologiya korrupsiyaning murakkab tabiatini, uning jamiyat va davlat rivojlanishiga salbiy ta'sirini har tomonlama o'rganish, shuningdek, unga qarshi kurashishning ma'naviy va huquqiy asoslarini o'zaro bog'liqlikda tahlil qilish imkonini beradi. Natijada, korrupsiyaga qarshi kurashish samaradorligini oshirishga qaratilgan tizimli va ilmiy asoslangan tavsiyalar ishlab chiqiladi. Bu jamiyatda huquqiy madaniyatni yuksaltirish va davlat boshqaruvida shaffoflikni ta'minlashga xizmat qiladi.

Xulosa

Korrupsiya jamiyat va davlat rivojlanishiga jiddiy to'siq bo'luvchi, huquqiy va ma'naviy asoslarni yemiruvi murakkab illatdir. Unga qarshi kurashishda nafaqat qat'iy huquqiy mexanizmlar va samarali institutsional choralar, balki jamiyatda yuksak ma'naviy-axloqiy qadriyatlarni mustahkamlash, halollik va shaffoflik tamoyillarini singdirish muhim ahamiyat kasb etadi. O'zbekistonda bu borada keng qamrovli huquqiy baza yaratilgan bo'lsa-da, uning amaliy ijrosini ta'minlash, aholining huquqiy madaniyatini oshirish va korrupsiyaga nisbatan murosasiz munosabatni shakllantirish orqali yanada samarali natijalarga erishish mumkin. Bu esa kompleks va tizimli yondashuvni talab qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar

- [1] Murodov M.M. Korrupsiyaga qarshi kurashishning huquqiy asoslari va ularni takomillashtirish yo'llari: Yuridik fanlar bo'yicha falsafa doktori (PhD) dissertatsiyasi avtoreferati. – Toshkent: Toshkent davlat yuridik universiteti, 2021. – 48 b. – https://library.tsul.uz/index.php?option=com_k2&view=item&id=1027:murodov-m-m-korrupsiyaga-qarshi-kurashishning-huquqiy-asoslari-va-ularni-takomillashtirish-yo'llari-yuridik-fanlar-boyicha-falsafa-doktori-phd-dissertatsiyasi-avtoreferati-toshkent-2021&Itemid=101
- [2] Rustambayev A.A. Korrupsiyaga qarshi kurashishning nazariy-huquqiy asoslari: Monografiya. – Toshkent: Adolat, 2020. – 288 b.
- [3] Rustamov D.R. Korrupsiyaga qarshi kurashishda fuqarolik jamiyati institutlarining roli. // Huquqiy tadqiqotlar jurnali. – 2023. – № 1. – B. 125-132. – <https://journal.tsul.uz/index.php/lawresearch/article/view/210>
- [4] Shodmonov Sh.Sh. O'zbekistonda korrupsiyaga qarshi kurashishning huquqiy asoslari va amaliyoti. // Huquqiy fanlar axborotnomasi. – 2022. – № 4. – B. 80-86. – https://uzjournals.edu.uz/law_bulletin/vol2022/iss4/10/
- [5] Xudayberdiyev N.S. Korrupsiyaga qarshi kurashishning huquqiy mexanizmlarini takomillashtirishning dolzarb masalalari. // O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi Akademiyasi Axborotnomasi. – 2023. – № 1. – B. 45-51. –

<https://proacademy.uz/upload/iblock/d70/d70c978241432f8373b9e4a849764516.pdf>

- [6] To'rayeva N.A. Korrupsiyaga qarshi kurashishda ma'naviy-ma'rifiy tarbiyaning o'rni. // Ijtimoiy-gumanitar fanlarning dolzarb muammolari. – 2023. – № 1. – B. 101-105. – <https://sciencebox.uz/index.php/jurnal/article/view/101>
- [7] G'aniyeva Z.A. Korrupsiyaga qarash kurashishda yoshlarning huquqiy ongi va madaniyatini oshirishning ahamiyati. // Yoshlar va huquq. – 2021. – № 1. – B. 65-70. – https://uzjournals.edu.uz/youth_and_law/vol2021/iss1/11/
- [8] Ismoilov S.M. Korrupsiyaga qarshi kurashishda ma'naviy-axloqiy omillarning ahamiyati. // Huquq va burch. – 2021. – № 3. – B. 28-31. – <https://e-library.uz/journal/huquq-va-burch/2021/3>
- [9] Mirzayev Sh.M. Korrupsiyaga qarshi kurashishda jamiyatning ma'naviy-axloqiy salohiyatini oshirishning ahamiyati. // Demokratlashtirish va inson huquqlari. – 2021. – № 2. – B. 45-49. – <https://humanrights.uz/uz/journals/demokratlashtirish-va-inson-huquqlari>
- [10] Karimova G.A. Korrupsiyaning oldini olishda ma'naviy-ma'rifiy ishlarning o'rni va ahamiyati. // Adliya xabarnomasi. – 2020. – № 4. – B. 35-39. – <https://adliyanews.uz/uz/journals/adliya-xabarnomasi>
- [11] Xolmatov A.A. Korrupsiyaga qarshi kurashishning huquqiy asoslari va ularni takomillashtirish masalalari. // Korrupsiyaga qarshi kurashishning dolzarb masalalari: nazariya va amaliyot: Ilmiy-amaliy anjuman materiallari to'plami. – Toshkent: O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi Akademiyasi, 2022. – B. 112-118. – <https://proacademy.uz/uz/nashrlar>
- [12] Qodirov A.A. Korrupsiyaga qarshi kurashishda ma'naviy-ma'rifiy ishlarning samaradorligini oshirish. // Jamiyat va boshqaruv. – 2022. – № 2. – B. 78-83. – <https://journal.uzb.uz/index.php/jb/issue/view/10>

